

„Mama, tėti, kaip aš atsiradau?“ arba kaip kalbėti su vaiku apie lytiškumą

Kada galima kalbėti apie lytinį švietimą?

Pokalbiai apie lytiškumą (savo lyties, priešingos lyties pažinimą) turi prasidėti tada, kai vaikas ima apie tai klausinėti, o ne tada, kai tam pasirengia ar nusprendžia tėvai.

Pasakokite vaikui tiek, kiek jis klausia. Nereikia surengti vieno ilgo, viską atskleidžiančio pokalbio, jų gali būti daugybė, nors ir labai trumpų. Sekite paskui vaiko pažinimo poreikį, informaciją pateikdami mažomis dalimis. Jei vaikas daugiau neklausia, daugiau ir nepasakokite. Nauji klausimai jums parodys, kad vaikas yra pasirengęs priimti naują informaciją.

Kaip kalbėti su vaiku apie lytiškumą?

Turite pripažinti vaiko teisę būti smalsiu. Kad ir ko vaikas paklaustų ar kaip tyrinėtų lytiškumo temą, niekada negėdinkite jo, o priimkite tai kaip natūralų pažinimo procesą, pastebėdami, kokiomis temomis vaikui kyla daugiausia klausimų.

Informacija turi būti pateikiama paprastai, pagal vaiko amžių, nevulgariai, neiškreiptai.

Pateikiant net pačius pirmuosius trumpus paaiškinimus lytiškumo tema pasakos ir legendos nereikalingos.

Kalbėkite ramiai, nesigėdydami, aiškiai, vartodami įprastus medicinos terminus.

Gerbkite ne tik vaiko smalsumą, bet ir visus kylančius jausmus lytiškumo tema. Jei ateina laikas, kai jis nori privatumo rengiantis, prausiantis, išgirskite jo norą ir jį atliepkite. Lygiai tas pats principas galioja ir jums: jei norisi turėti daugiau privatumo, pasakykite vaikui, jog ir suaugę, kai rengiasi ar eina į tualetą, nori būti vieni. Jūsų žodžiai gali skambėti taip: „Žinau, visiems vaikams įdomu, kaip atrodo nuogas suaugęs žmogus. Bet suaugusiems, visai kaip vaikams, kartais patinka būti vieniems. Jeigu nori sužinoti, kaip atrodo suaugusio žmogaus kūnas, tu gali paklausti manęs, mes tau paaiškinsime. Ką norėtum sužinoti?“

Kuo skiriasi skirtingo amžiaus vaikų lytiškumo pažinimas?

Stebint 2-5 m. vaiko elgesį, svarbu atminti, jog lyties organai tėra vienas iš daugelio dalykų, kuriuos jis tyrinėja, nagrinėja, niekuo neišsiskiriantis nuo kitų kūno ar pažinimo sričių.

2,5-3 m. amžiaus vaikai turėtų būti supažindinti su pagrindiniais vyrų ir moterų lytiniais skirtumais, kai klausimai apie tai kyla natūraliai.

5-7 m. amžiuje turėtų sužinoti, iš kur atsiranda vaikai.

Kodėl svarbu nepavėluoti ir laiku atsakyti į vaikui kylančius klausimus apie lytiškumą?

Svarbiausius dalykus apie lytinį gyvenimą ir vaikų gimimą vaikas turi sužinoti iki prasidedant paauglystei (iki 11-12 m.). Tuomet ši informacija priimama natūraliai, nedirginant vaikų lytinio potraukio. Jeigu sulaukęs mokyklinio amžiaus vaikas dar nėra paklauses apie abiejų lyčių vaidmenį dauginimosi procese, patiems tėvams vertėtų atsargiai ir taktiškai užvesti kalbą ir paraginti užduoti klausimus šia tema.

Kokie yra klaidingi tėvų mitai apie lytinį švietimą?

Mintis, jog vaikų lytinis švietimas tik paskatins nereikalingą vaiko domėjimąsi lytiniu gyvenimu bei didins jo seksualinį aktyvumą, yra klaidinga. Tyrimai atskleidžia, jog objektyvios informacijos stoka, nepakankamas lytinis auklėjimas, kaip tik lemia ankstyvą lytinių santykių pradžią bei nepilnamečių nėštumus. Klausimai apie lytiškumą yra būtini ir reikalingi vaiko raidai, savo lyties suvokimui.

Kada tėvams dėl vaiko lytiškumo pažinimo verta sunerimti?

Natūralus vaiko smalsumas pasireiškia klausimais ar žaidimais, kuriuose veikiama laisva valia, su humoru, spontaniškai. Probleminis seksualinis elgesys pasireiškia tada, kai žaidime vyrauja prievarta, agresija, grasinimai, žaidimai yra intensyvūs, nuolatiniai, žaidžiami su gerokai vyresniais ar jaunesniais asmenimis.

Ar būtina kalbėti su vaiku lytiškumo tema? Gal vaikas pats viską sužinos iš bendraamžių ir stebėjimų?

Nors tyrinėjimo žaidimai ankstyvoje vaikystėje yra normalus reiškinys, vien tik stebėjimas, pamatyti vaizdai, patys savaime neatsakys į visus vaikui kylančius klausimus, o tik sukels daugiau sumaišties ir pasimetimo, todėl yra būtina kalbėtis su vaiku šia tema.

Apatinių rūbelių taisyklė! Mokykite vaiką, jog joks asmuo negali liesti tų vietų, kurias dengia jo/jos apatiniai rūbeliai. Vaikai taip pat neturėtų tose vietose liesti kitų. Žinoma, paaiškinkite išimtis: jei vaikui reikalinga pagalba prausiantis, jam gali padėti tėvai, darželio auklėtojos, jei vaikas suserga ar susižeidžia, jį gali apžiūrėti medikai.

Nuo pat ankstyvosios vaikystės mokykite vaiką saugoti save, nustatyti ribas.

Apibendrinimas

Žmogaus seksualumas neatsiranda tik suaugusiame amžiuje, jis vystosi nuo pat kūdikystės. Santykis su savimi bei kitu lytiškumo atžvilgiu būna visavertis tada, kai pereinamos visos vystymosi stadijos. Plačiąja prasme suaugęs asmuo turi gebėti atlikti savo seksualinį vaidmenį: būti patenkintas savo lytimi, save priimti ir mylėti bei gebėti užmegzti ilgalaikius, pilnavertiškus santykius. Tėvų užduotis yra suformuoti palankų požiūrį į savo kūną, lytį, seksualinį vaidmenį, o kartu ir į patį save.

Svarbu prisiminti, jog ne pateiktos teorinės žinios bei geras tėvų pasirėngimas garantuoja sėkmingą vaiko lytinį švietimą bei vystymąsi. Jis neįmanomas be stipraus ir kartu švelnaus tėvų RYŠIO su vaiku.